

Vandplaner og Havmiljø
J.nr.: NST-4203-00060
Ref.: lykgu
Den 16. juni 2014

Referat fra fjerde møde i Vandløbsforums arbejdsgruppe 5 om vandløb generelt d. 1. maj 2014

Deltagere:

Sten Wegge Laursen, Videncentret for Landbrug
Erik Jørgensen, Landbrug & Fødevarer
Peter Rosendal, Bæredygtigt Landbrug
Poul Vejby-Sørensen, Bæredygtigt Landbrug
Lars Brinch Thygesen, Danmarks Sportsfiskerforbund
Knud Mikkelsen, KTC
Kirsten Kerrigan, KTC
Knud Erich Thonke, Danske Vandløb
Jan Hjeds, Danske Vandløb
Lars Palle, Danske Vandløb (oplægsholder, pkt. 6)
Lars Kaalund, rep. for Brancheforeningen Dansk Miljøteknologi (Orbicon)
Henning Mørk Jørgensen, Danmarks Naturfredningsforening
Peter Hyldegaard, KL
Thomas Bruun Jessen, Naturstyrelsen
Katrine Fabricius, Naturstyrelsen
Birgit Honoré, Naturstyrelsen
Marie B. Nejrup, Naturstyrelsen
Lykke Guldbrandt, Naturstyrelsen

Dagsorden, jf. mødeindkaldelse af 10. april 2014:

- 1) Godkendelse af dagsorden
- 2) Godkendelse af referat af møde 30/9-13
- 3) Generel drøftelse af leveranceudkast
- 4) Forvaltningsmodel for konfliktfri vandforvaltning
- 5) Erstatning om kompensation
- 6) Oplæg af Danske Vandløb om samarbejdsprojekt om opmåling af vandløb, herunder brug af "andefod"
- 7) Evt.

~oOo~

Ad dagsordenspunkt 1)

Naturstyrelsen ved Thomas Bruun Jessen (TBR) bød velkommen og udbad sig evt. bemærkninger til dagsordenen.

Danske Vandløb ønskede klimaforandringer/øgede afstrømningsmængder som punkt på dagsordenen, hvilket man ønskede havde et selvstændigt afsnit.

Bæredygtigt Landbrug ønskede leveranceudkastets struktur som punkt på dagsordenen.

Med disse to tilføjelser blev dagsordenen godkendt.

Derudover ønskede Videncentret for Landbrug, at ændring af vandløbslovens § 64 skulle adresseres et sted i leverancen, men det var næppe nødvendigt at tilføje det som selvstændigt punkt på dagsordenen.

Ad dagsordenspunkt 2)

Danske Vandløb havde tekstnære bemærkninger til pkt.7, og Bæredygtigt Landbrug til pkt. 8 i referatet for gruppens tredje møde den 30/9-13.

Organisationerne blev bedt om at fremsende de konkrete bemærkninger skriftligt til styrelsen.

Referatet blev med disse bemærkninger godkendt.

Ad dagsordenspunkt 3)

Efter ønske fra Bæredygtigt Landbrug blev strukturen for leveranceudkastet indledningsvist drøftet.

Danske Vandløb ønskede et opsummering i papirets begyndelse. Der var generel opbakning til dette synspunkt, idet KL dog nævnte, at sammendrag allerede var at finde i papirets delkonklusioner.

Videncentret for Landbrug kunne godt tænke sig at omformulere visse steder i teksten, hvortil TBR svarede, at papiret ville blive rundsendt med henblik på at modtage organisationernes skriftlige bemærkninger – så længe det nuværende tekstomfang blev respekteret.

Det blev således besluttet, at Naturstyrelsen forfatter en kort opsummering (1 side) i papirets begyndelse, som i sit hele ville blive cirkuleret i gruppen mhp. skriftlig kommentering. Evt. yderligere nuancerede holdninger fra organisationerne kunne fremsættes i bilag til leverancen, således at indledningen ikke tog fokus fra indholdet.

Herefter blev leverancen drøftet punkt for punkt indtil punkt 3.10.

Ad leveranceudkastets pkt. 3.1 og 3.2 (Kompetencefordeling og formålsbestemmelse)

TBR forklarede indledningsvist, at punkterne, der nok med fordel kunne slås sammen, vedrører de overordnede drøftelser, gruppen havde haft om, hvorvidt loven overordnet skal tage stilling til beskyttelsesniveauet. Fx kunne formålsparagraffen bestemme, at ét hensyn skal vægtes højere end et andet, hvilket ville betyde, at man fra Christiansborg i højere grad foretog den afvejning, der pt. ligger lokalt hos kommunerne. TBR udbad sig organisationernes holdning hertil.

Danske Vandløb forklarede, at man havde ændret sit synspunkt i sagen. Man fandt ikke, at der skulle være så stort lokalt råderum for afvejningen mellem miljø og afledning af vand, som den nuværende vandløbslov giver. Man fandt i den forbindelse, at vandløbslovens formålsparagraf burde udvides, således at klimasikring/afstrømningstilpasning (afløbet tilpasset den nødvendige

afstrømning) blev hensyn på lige fod med miljø og afledning af vand. Det skulle af loven fremgå, at alle tre hensyn skulle vægtes.

Man var derudover af den holdning, at der burde oprettes en national fond, som kommuner kunne søge penge fra til at sikre vandafledningen, da dette var et bredt samfundsmæssigt anliggende, ligesom der burde stilles et nationalt værktøj til rådighed til vurderingen af den øgede afstrømning.

Bæredygtigt Landbrug nævnte, at man ikke fandt det rimeligt, at det skulle være nødvendigt for lodsejerne at klage for at få kommunerne til at overholde vandløbsregulativerne. Man ønskede derfor, at tilsynskompetencen fremadrettet burde ligge i regionerne, ligesom man fandt, der lettere skulle være adgang til erstatning for lodsejere, der havde oplevet misvedlighold fra kommunens side. For så vidt angik kompetencen for afvejning af hensyn, støttede man i udgangspunktet Danske Vandløbs synspunkt, idet man dog gerne ville drøfte sagen videre i organisationen.

Ift. erstatningsspørgsmålet og ændring af tilsynsmyndighed udbad TBR sig et konkret forslag fra organisationen til, hvordan taksationssystemet kan ændres.

Videncentret for Landbrug fandt, at der i lovgivningen generelt manglede en modvægt til naturhensyn. I praksis havde miljøhensyn vetoret, hvor man ønskede sig et mere ligeligt fokus på miljø og afvanding. Man mente dog stadig, at afvejningen burde foretages lokalt.

Landbrug & Fødevarer fandt, at klageadgangen burde forbedres.

KL pointerede, at kommunerne ikke "opfandt" den vandføringsevne, der skal vedligeholdes i regulativerne. Fastlæggelsen af regulativernes vandføringsevne baserer sig på Miljøstyrelsens cirkulæreskrivelse af 20. juli 1984. Regulativerne beskriver den vandføringsevne, der skal kunne afledes i et givet vandløb på en given strækning. Den vandføringsevne, der skal vedligeholdes af vandløsbemyndigheden er i alt overvejende grad den vandføringsevne, som besluttet i forbindelse med den tidligere regulering (uddybning og udretning) af vandløbene. Den tidligere regulering blev gennemført i medfør af den dagældende vandløbslov i en proces i eksempelvis en landvæsenskommission. Landvæsenskommissionens afgørelse kunne påklages til en Overlandsvæsenskommission. Regulativernes vandføringsevne er også ved en nutidig revision besluttet i en åben og offentlig proces. Man støttede derfor, at afvejningskompetencen lå hos kommunerne, hvormed man støttede den nuværende tekst i leverancen. Man fremhævede i øvrigt, at regionernes evt. indblanding kun ville medføre mere bureaukrati. KL kunne ikke på stående fod sige noget om et evt. DUT-krav ved en ændring af kompetencefordelingen for afvejningen af hensyn i vandløbsloven.

KTC understregede, at der var tale om et politisk spørgsmål, men at man forsigtigt ville gætte på, at kommunalbestyrelserne ville ønske, at afvejningen fortsat var forankret lokalt. Man understregede i øvrigt, at vandløbsloven er en redskabslov, der skal ses i sammenhæng med en lang række anden lovgivning.

Danmarks Naturfredningsforening støttede ligeledes den nuværende udformning af loven, idet man påpegede, at miljøhensyn i anden lovgivning stadig skulle respekteres. I virkeligheden var det vel håndhævelsen af regulativerne, der var et problem. I den forbindelse blev det påpeget, at man ikke fortsat kunne regne med at dyrknings sikre jorde under ændrede klimaforhold.

Danmarks Sportsfiskerforbund støttede den nuværende udformning af loven og dermed leveranceudkastet. Man understregede derudover behovet for dialog lokalt.

Naturstyrelsen ville på baggrund af drøftelserne foretage en ny skrivning af leveranceudkastets afsnit 3.1 og 3.2.

Ad leveranceudkastets pkt. 3.3 (Ny opdeling af vandløb)

TBR understregede, at punktet i særdeleshed vedrørte spørgsmålet om betaling for vedligeholdelse i vandløbet på baggrund af Natur- og Landbrugskommissionens anbefalinger. En udfordring var, at mange vandløb tjener både et natur- og et afvandingshensyn.

Bæredygtigt Landbrug efterspurgte en oversigt over befæstede arealer for at kunne besvare spørgsmålet fyldestgørende, da private vandløb også hjalp med at aflede vand fra byerne.

TBR oplyste, at man i Naturstyrelsen havde hjulpet så langt, det var muligt med at skaffe de konkrete kort.

Danske Vandløb fandt, at spørgsmålet om betaling burde afhænge af vandløbets størrelse såvel som antallet af personer, der havde nytte af vandløbet og mængden af vand, der skulle afledes.

KTC genovervejede sit synspunkt om, at inddelingen af vandløb i tre kategorier ift. til natur-/afvandingsværdi. En kunstigt gravet kanal kunne godt indeholde god natur. Det blev derudover påpeget, at en ny kategorisering kunne betyde, at et meget stort antal vandløb, der tidligere var kategoriseret som private, skulle vedligeholdes af det offentlige. Blot at inddele vandløbene ville blive en enorm opgave.

KL fandt, at nyttebegrebet burde ligge til grund for opdelings-/betalingsspørgsmålet.

Landbrug & Fødevarer fandt, at en nyttebetragtning på brug af vandløbet kunne være udgangspunkt for betalingsspørgsmålet. Man kunne så lave en fordelingsnøgle.

Videncentret for Landbrug påpegede, at beskrivelsen af kategori 1 ikke var korrekt beskrevet. De skulle nemlig kun indeholde naturinteresser og ingen afvandingsinteresser. Ift. nyttebegrebet var det måske noget, taksaktionskommissionen kunne vurdere.

TBR nævnte, at styrelsen ville gennemskrive afsnittet igen, hvor spørgsmålet om nytteværdi ville få mere fokus.

Ad leveranceudkastets pkt. 3.4 (Vandløbsbegrebet)

Danmarks Naturfredningsforening og Danmarks Sportsfiskerforbund ønskede indskrevet, at man ønskede vandløbsbegrebet udvidet til at være multifunktionelle ådale.

Danske Vandløb, Videncentret for Landbrug og Bæredygtigt Landbrug ønskede skrevet, at et vandløb ikke omfattede ådalen/engen.

Ad leveranceudkastets pkt. 3.5 (Projektejers rolle i vandløbsprojekter)

Bæredygtigt Landbrug ønskede beskrevet, at de lodsejere, der forpligtedes til at deltage i et reguleringsprojekt, skal have en form for kompensation for den tid, de bruger på at sætte sig ind i projektet.

Det blev besluttet, at pointen skulle indføres et relevant sted i leverancen.

Det blev besluttet at ændre overskriften for afsnittet til: "Projektejers rolle i reguleringsprojekter"

Danmarks Naturfredningsforening støttede KL's og KTC's synspunkter i papiret.

Ad leveranceudkastets pkt. 3.6 (Påbud om sandfang)

Det blev indledningsvist besluttet, at det i leverancen skulle præciseres, at der var tale om sandfang knyttet til dræn.

Danske Vandløb ville have tilføjet, at organisationens holdning er, at der ikke bør være en hjemmel til at påbyde sandfang. Hvis den alligevel kommer, burde det fastslås, at påbud kun kunne anvendes ved ny- og gendræning.

Videncentret for Landbrug fandt, at det skulle konkretiseres, hvornår påbuddet kunne gælde. Man ville komme med et tekstnært forslag hertil. Hertil påpegede KTC, at de som forslagsstiller havde tænkt hjemlen sådan, at man kunne afhjælpe tydelige kilder til forurening. Man kunne formulere hjemlen således, at man "påbyder at tilbageholde påvirkningen/forureningen ved kilden".

Ad leveranceudkastets pkt. 3.7 (Den fri dræningsret)

KL fandt, at den frie dræningsret bør ses i forhold til regulativer. I regulativerne skal der tages højde for drænudløb. Set i det lys kunne det overvejes at indføre et krav om, at en nydræning/omdræning skal godkendes af kommunen.

Videncentret for Landbrug fandt ikke, at der var et sådan behov, idet der i regulativerne allerede er mulighed for at sætte et minimumskrav til drænenes udløb over vandløbsbunden.

Det blev besluttet, at KL ville lave et tekstforslag hertil.

Ad leveranceudkastets pkt. 3.8 (Udfærdigelse af regulativer)

Det blev indledningsvist fastslået, at punktet ikke handler om, hvordan den konkrete afvejning skal falde ud, men om hvilke punkter kommunen skal forholde sig til.

Danske Vandløb foreslog, at der skulle være krav om, at regulativet fx hvert 5. år skulle gennemgås for at vurdere, om det var tidssvarende.

Klima/afstrømningsbehovet skulle i den forbindelse også vurderes.

KL understregede i den forbindelse, at det ville kræve en regulerings sag at øge afledningsevnen.

Danske Vandløb fandt i den forbindelse, at der i loven skulle indskrives en forpligtelse for kommunen til at starte en regulerings sag, hvis man registrerede øgede vandmængder. Man ønskede i den forbindelse et fast afsnit i regulativerne,

som skulle tage stilling til klimaforandringsens evt. betydning for vandløbet og dermed regulativets udformning.

Hertil påpegede KTC, at kommunen som vandløbsmyndighed i henhold til loven ikke er ansvarlig for at tilpasse regulativerne i forhold til klima. Det måtte lodsejerne selv rejse reguleringssag om.

Videncentret for Landbrug ville bidrage med et konkret tekstforslag om spørgsmålet.

Det blev besluttet, at det skulle indføres i et selvstændigt afsnit om klima udover afsnittet om generelle krav til indhold af et regulativ.

I forhold til spørgsmålet om pligtemner, der skulle berøres i et regulativ ønskede Danmarks Sportsfiskerforbund, at sammenhæng mellem nytte og omkostninger burde indgå i processen med godkendelse af et regulativ.

Ad leveranceudkastets pkt. 3.9 (Vejledning og moderniseringsbehov)
Danmarks Sportsfiskerforbund ønskede, at forholdet til anden miljølovgivning blev præciseret i en kommende vejledning.

-oOo-

I forhold til leveranceudkastets pkt. 3.13 ”§ 3 i naturbeskyttelsesloven ift vandløbsprojekter” blev det aftalt at ændre overskriften til ”ift. vandløb”. Derudover var ingen bemærkninger til leveranceudkastets pkt. 3.13. Fsva. angik pkt. 3.14 om miljøfremmede stoffer blev besluttet at drøfte punktet igen på næstkommende møde.

Ad dagsordenspunkt 4)

TBR indledte en runde, hvor man kunne stille forslagsstillerne evt. tekniske spørgsmål til designvandspejlsmodellen.

KTC fandt, at man efter at have læst bilaget var blevet ekstra usikker på, hvordan modellen skulle gennemføres.

Danske Vandløb forklarede, at modellen havde til hensigt at føre vandløbsadministrationen tilbage til det oprindelige grundlag. Tanken i modellen er en dagrelation uden vedligeholdelseskrav. Det var op til kommunen, hvilke foranstaltninger den ville gennemføre, så længe vandspejlet ikke blev højere end en fastsat værdi.

Videncentret for Landbrug forklarede, at der var tale om en QH-relation. Hvis klimaet medførte mere vand, skulle vandløbet tilrettes. Det ville være lettere for lodsejeren at følge med i forvaltningen af vandløbet, da man ville kunne orientere sig via logger eller skalapæle. Der var desuden taget hensyn til ekstremhændelser i modellen. Man fandt, at det måtte være op til Stormrådet at vurdere, om der var indtruffet en hændelse, hvor kommunen ikke kunne gøres ansvarlig for overskridelse af det fastsatte vandspejl.

Bæredygtigt Landbrug støttede modellen.

TBR bad herefter om holdninger til forslaget.

Brancheforeningen for Dansk Miljøteknologi roste forslaget for at være nytænkende. Der var stadig en række knaster ved forslaget, men man fandt grundlæggende forslaget værd at gå videre med. Man fandt, at metoden ville give en forbedret dialog mellem kommune og lodsejer. Derfor anbefalede man at undersøge modellen nærmere.

KL fandt, at designvandspejl var en anden måde at beskrive vandføringsevnen på. Der kunne allerede i dag beregnes et designvandspejlsniveau for de eksisterende regulativer, så der er var således ikke noget nyt i princippet. Men i den fremlagte model lå en antagelse om, at kommunen løbende regulerede vandløbene, så de blev dybere og bredere. Man fandt, at de nuværende regulativer var mere gennemskuelige.

Danmarks Sportsfiskerforbund understregede, at de miljømæssige konsekvenser af forslaget ikke var vurderet. Der kunne være store miljømæssige konsekvenser ved at grave vandløb ud. Danmarks Sportsfiskerforbund udfordrede samtidig den afvandingsdybde, som var angivet i det udsendte notat om designvandspejl, idet man fandt, at det havde været mere korrekt at angive den nødvendige afvandingsdybde til 0,8 meter.

Danmarks Naturfredningsforening understregede nødvendigheden af at få modellen vurderet andetsteds, da man opfattede bilaget, der beskrev modellen, som et partsindlæg.

KTC fandt ikke, at modellen var konfliktfri hverken i forhold til miljø eller økonomi. Det ville kræve et meget stort kommunalt beredskab, hvis kommunerne i forbindelse med store nedbørsmængder skal kunne sikre overholdes af designvandspejlet for alle vandløb på en gang.

KL påpegede endvidere, at en overholdelse af et designvandspejl ved yderligere nedbør, vil medføre at vandløbene skal graves dybere.

KL udleverede desuden et skriv med organisationens replik til dagsordenens bilag 3 fra Danske Vandløb om den nye administrationsmodel baseret på designvandspejl.

TBR sagde, emnet ville blive taget op igen. Naturstyrelsen vil i samarbejde med Danske Vandløb lave et nyt skriv om designvandspejl.

Ad dagsordenspunkt 5)

Punktet nåede ikke at blive drøftet. Der var drøftelser om, hvorvidt punktet var relevant set i lyset af den netop vedtagne Vækstplan for Fødevarer, men der var stadig ønske fra Danske Vandløb om at tage punktet op til næste møde.

Ad dagsordenspunkt 6)

Lars Palle fra Danske Vandløb holdt oplæg for gruppen om et samarbejdsprojekt mellem 5 sjællandske kommuner, eksterne rådgivere og en række landbrugs-/vandløbsforeninger om at lave en guideline for opmåling af vandløb.

Arbejdet havde været opdelt i to grupper; en administrationsgruppe, der blandt andet skulle drøfte regulativer, og en opmålingsgruppe, der skulle komme med mere praktiske forslag til opmålingen. Administrationsgruppen nåede ikke til enighed, modsat opmålingsgruppen, der således fik udarbejdet et slutdokument med en række anbefalinger til opmåling.

En af anbefalingerne var, at der bør benyttes en såkaldt andefod til opmåling af vandløb. Foden var nemmere at anvende også ift. brinkerne. Derudover var lavet forsøg med GPS-opmålinger. I slutdokumentet var desuden oplistet en række idéer til at lette opmålingsarbejdet og dialogen mellem lodsejer og kommune. Gruppen skulle mødes igen for at se, om der var grundlag for at udarbejde et landsdækkende forslag, herunder om der er vandløb, hvor metoden ikke vil være anvendelig.

Det blev oplyst, at ingen i gruppen havde været imod gruppens konklusioner.

KL og KTC understregede, at samarbejdsprojektets slutprodukt var udmærkede, men at det stadig var vigtigt at holde døren åben for, at man stadig måtte bruge sine nivelleringsystemer, således at kommunen fortsat selv kunne lave kontrolpejlinger. I forbindelse med regulativrevisioner kunne man så fx benytte sig af guidelines.

Det blev overvejet at indføje henvisninger til arbejdet med guidelines under leveranceudkastets punkt 3.8 om udfærdigelse af regulativer.

Ad dagsordenspunkt 7)

Der blev ikke taget punkter op under eventuelt.